

v restavraciji Balkan (Narodni dom). To je bilo veselo snidenje. Nekateri se niso videli več od mature dalje, drugi so se spomnili na prijetne ure skupnega bivanja ob polaganju usposobljenostnega izpita v Kopru 1905.

Izmed 14 so se trije opravičili: Ferdo Kenda, učitelj na Devinščini (Prosek) in Josip Zajec, Lig-Kanal, zaradi boleznih, Štefan Firm, Olimje-Podčetrtek, uradni zadržan.

Zbrani so bili sledeči tovariši: Anton Berce, Črnotiče-Podgorje, Avgust Suc, Marežige pri Kopru in Franc Venturini, Boršt — trije Istrijani; Andrej Čok, s C. in M. šole v Trstu; Ivan Kunc, Ročinj, Ladislav Likar, Števerjan pri Gorici, Adolf Persič, Voglarji (Trnovo pri Gorici) iz goriškega okraja; Ivo Petrak, Braslovče (Štajersko) in s Krasa; Hinko Legiša, Mavhinje (Devini), Anton Mervič, Povic (Sežana), Viktor Škof, Kobjeglava (Štanjel).

Skromnim razmeram učiteljstva, je odgovarjala tudi skromna prireditelj. Skupno kosilo v Balkanu (Nar. dom), kjer nas je gospod restavrator za mal denar prav dobro postregel, skupno slikanje v spomin, popoldne ogled C. in M. šole pri sv. Jakobu (ulica Giuliani), zatem skupna večerja in nekaj uric v prijetnem razgovoru, pa je prešel dan, ki ostane zapisan v srcu navzočih z neizbrisnimi črkami.

Par tovarišev je odšlo pozno zvečer domov, drugi (9) smo ostali do drugega dne skupaj. Po ogledu šentjakobske šole smo se spomnili naše dične šolske družbe. Položili smo skromen dar domu na oltar in denar izročili navzočemu tovarišu, blagajniku Ciril in Metodovu podružnice.

Ob tej priliki ni bilo oficialnih nagovorov, iztresali nismo govornic-napitnic ter kadili drug drugemu. Bili smo skupaj — ena družina, ene misli — veseleč se snidenja po letih ločitve. Le žal, da čas tako hiti. Ura ločitve je prišla prekmalu. Še en pozdrav, še nekaj besed v slovo, in odšli smo vsak na svoje mesto.

Pri sklepu sem. — Povedal nisem mnogo, čuvstev pa ne morem izliti na papir.

Toča zaključujem z željo, da bi nas kaj kmalu združila še kaka proslava, da bi mogli vsi, to je prav vsi brez izjeme praznovati, ne samo 15letnega, kakor je bilo govoreno, ampak 25letni jubilej čili na duhu in telesu.

Tovariši-sotrpini! Bog Vas živi in ohrani stanu v ponos, narodu v vzor.

Na snidenje ob 15, oziroma 25letnici!
X.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju, r. z. z. o. z., je sklenila nadalje pogodbe s sledečimi tvrdkami: 1. Maček & Komp., Ljubljana, konfekcijska trgovina. Da pri takojšnjem in popolnem plačilu 5% od nakupne svote. 2. Fran Pleteršek, pohištvo, Maribor. Da pri takojšnjem plačilu 5%, pri nakupu na obrak pa 3% popusta. Poslužite se pridno naših tvrdk, pa zahtevajte pri vsakem, tudi najmanjšem nakupu, da se vsota vpiše v našo kontrolno knjižico. Vsakdo si lahko označi navedeni tvrdki med drugimi tvrdkami, ki so zaznamovane v letošnjem koledarčku na str. 38. Ako kdo želi letošen koledarček, ga mu vpošljemo proti povrnitvi poštinskih stroškov 10 h. — Nadalje naznanjamo, da se vsi »Naročilni listi«, vpošlani po novem letu, niso mogli več upoštevati. Posameznikom tega ne bodemo naznanjali. Naj vzamejo tem potom to na znanje.

Srednješolski vestnik.

Drustvo slovenskih profesorjev si je izvolilo na zadnjem obecnem zboru sledeči odbor: Predsednik dr. Žmavc, blagajnik Maselj, odborniki Kržišnik, Lederhas, Mazi in Vagaja in revizorja Štrif in dr. Popenbacher. Predsednik društva se je spomnil uvodoma zborovanja umrlega tovariša Milana Pajka. Odobrili sta se poročili tajnika in blagajnika, sklenilo se je, da se zviša članarina od 6 kron na 10 kron letno, predlog vrede odstranitve lastnega glasila, pa je bil odklonjen.

Ženski licej v Zagrebu. Vlada je izdala predlog ženski licej v Zagrebu v realno gimnazijo z 8 razredi.

Politiški pregled.

Za lex Kolisko. Nižjeavstrijski deželni odbor hoče še enkrat opozoriti nižjeavstrijske državne poslance na lex Kolisko in povzročiti sklicanje konference

članov deželnih zborov štirih takozvanih »čistonemških kronovin«.

Komisariat na Moravskem. Moravski listi poročajo, da pripravlja vlada komisariat na Moravskem.

Srbski konkordat. Vključ v veliki zapreki, ki jih je stavila avstrijska vlada proti svoji navadi razvoju katoličanstva v Srbiji, bo v kratkem sklenjen med srbsko vlado in Vatikanom konkordat. Obenem je morala srbska vlada seveda skrbeti tudi za ureditev verskega razmerja muhlimanov in se je morala pogajati z ekumenskim patriarhatom, da prevzame nove podanike v pravost. cerkev. Glede muhlimanov so pogajanja že končana, in v kratkem se zbore muftiji iz novih srbskih pokrajin, da si izbero svojega voditelja. Da se uredi razmerje med pravoslavni prebivalci v novih pokrajinah, se bo sestal cerkveni sinod v Carigradu. Eksarhat hoče namreč ustanoviti še dve škofiji v Zletovu in Ohridu. O pogajanjih med Vatikanom in srbskim odposlancem dr. Bakotičem se sedaj še ne zve ničesar, kakor hitro pa bo dr. Bakotič končal svoja dela, pride v Rim srbski poslanik Vesnić, da konča pogajanja. V toliko pa so bila pogajanja do sedaj že uspešna, da je popolnoma gotovo, da bodo cerkveni obredi katoliške cerkve v Srbiji staroslovenski.

Uspehi agitacije za izstop iz protestantske cerkve. Med protestanti se strahovito širi brezverstvo; ljudje kar trumoma izstopajo iz protestantske cerkve in postajajo brezverci. To so uspehi berlinskega društva »Konfessionslos«, ki ima tesne stike z monistovsko zvezo in ki zadnji čas razvija živahno delavnost za odstop množic od protestantske cerkve. To gibanje je zadnji čas dobilo političko ozadje, ker so se ga polastili soc. demokrati. Nedavno je vodja monistovske zveze Ostwald priredil več zborovanj, katerih uspeh je bil ta, da je 1300 oseb izstopilo iz protestantske cerkve. Te dni je pa društvo »Konfessionslos« iznova priredilo na en sam dan 12 velikih shodov, katerih se je udeležilo nad 20.000 oseb. Uspeh je bil sijajen: 4200 oseb je takoj objavilo svoj izstop iz protestantske cerkve. Stvar je začela vznemirjati tudi policajne oblasti; menda bodo zvišali pristojbino za odstop od 2 na 100 mark, da tako zajezijo izstopanje. Cesarica si je dala natančno poročilo o vsej stvari ter je izrazila svoje obžalovanje.

Obrambni vestnik.

V ilustracijo vzmer.

Cenjeno uredništvo!

V prigrubu Vam pošiljamo pismo, ki na eni strani govori cele knjige. Enako anonimno pismo je dobilo več šolskih vodstev v sežanskem okraju. Pismo se glasi v celoti določeno:

En dan u Sežani.

U Sežani — pred zadnji šolski seji — so Slovenci in Nemci — Muhe in Vrani — zložno dobro skupaj kremljali — za kmeta — posebno Muha je zlo breščala, da je velika šolska doklada — Po končani seji so vsi skupaj pri lepi mizi sedeli — jeli in pili in še nekaj kron udobili — hm, hm... Gspudje učitelji so se pa raztogotili — ker jim niso pomnoženi mogli dovoliti draginske doklade — v veliki obliki so se pritožili v edinosti, dani in tovariši — da kolko so se oni pri volitvah trudili — da so pomnožene gspude spravili v čast — a sedaj so im hrbet obrnili —

6. t. m. je bla napovedana seja ožjemu in pomnoženemu šolskemu svetu — a radi smrti so se gspudje prestrašili — slišalo se je da čakajo hude reči pomnožene možni na mizi v Sežani —

17. t. m. so se sešli da pregledajo te strašne reči — ko so zagledali — so Nemci, Muhe in Vrani tako zjali, da so se klerikalne možje debelo smejali — obsodili so dopisnike, ki so jili vrazali — kar so jim klerikalci prtdrili. Nemci so upili, da imajo učitelji preveč počitka — zato, da im dnara primankuje — vsi so pritrtdili — Vran je dokazal kako revne koče imajo pauri na krasih in žuljeve roke — a učitelji pa velike palače — in svetle roke — lepu so oblečeni dobro živijo pa tudi zvrstno plešeni in vsa sorte burk uganjajo. Muha je dokazovala vse časnike in nezrelosti učiteljske — od noh do glave... Jazbec je pripolnil — če do resne potrebe učitelji naj bi prosili ne po časnikih se brusili — kar so vse odobrili. — Muha zahteva naj se lokavski učitelja preštavi... Štrekovi odgovori da Nabrežino — Nemeč pokonci

ustane in zlo zabrenči da je Nabrežini dovolj socialistov, ki hočejo s kmeti in obrtniki priti — h takem mo-rejo ubogi kmeti pošiljat otroke v šolo, da jih kvarijo — proč iz socializmom — veliko odobravanje.

Po končani seji so vsi skupaj pri lepi mizi sedeli — klerikalci in naprenjaki — so se kušili in roko podali — Vran je opomnil da so imeli klerikalci vedno prou — a mi smo bli neumni.

Komplimenti šinori meštri!

Tako torej anonimno poročevalec, ki ima gotovo sva s kakim članom okrajnega šolskega sveta. Sežanska — pa tudi drugi — kolegi naj to poročilo pazljivo prečitajo. Nudi jim verno sliko razmer na naprednem Krasu!

Jaka Dimnik in verskonravna vzgoja. Pod tem naslovom piše »Slovenec« (št. 277 iz l. 1913) doslovno: »Gosp. katehet na liceju hoče, da hodijo gojenke na liceju k maši, kakor je dolžnost vsakega katoličana, ker pa nima za take stvari dovoljenja od g. Dimnika, izdajatelja in lastnika »Dana«, zato mu je ta verskonravni voditelj mestne šole na Ledini ukazal dati sledeče rožice pod nos: »Katehet na liceju je pričel kulturni boj. Gojenke so mu premalo pobožne, sveta jeza bojujoče cerkve ga spravi pogosto v razredih v položaj fanatične tercijalke, skače in pleše kakor jezuit na prižnici, lasje se mu jezijo, smrtna blečica ga spreletava. V zadnjih mesecih je pričel načrte delati, kako vpeljati za licejske gojenke skupno nedeljsko mašo. Načrt je pa treba opreti na gotove dokaze o potrebi. Pretekli teden je pobiral pri gojenkah dokazilno snov za nedostato krščansko vzgojo in sicer na sledeči način: Gojenke so mu morale izpolniti vprašalne listke, hodijo li ob nedeljah k maši, k pridigi itd. Katehet namerava voditi deklice k skupni maši k Jezuitom ali v Alojzevišče. Treba je Mlakarju izbiti njegove prenapete namene iz glave. Če katehet z dvehurnim poukom na teden od 7.—18. leta ne more narediti iz deklet angeljcev, naj išče nezaparjan sam v sebi, če je njegovo delo zaman. Prizadeti starši pa prosimo g. ravnatelja na liceju, da drži svojega kateheta na uzdi, da naj se znebi srednjeveških vplivov katehetskega društva in jezuitskega Pečjaklizma.« Prihodnja skupščina liberalnih učiteljev »Zaveze« bo najbrže po teh načelih sklenila, da se bo upeljala namesto nedeljske maše za mladino kinematografska predstava ali pa še boljše tangoples. Kdor se pa bo potegoval za nedeljsko mašo, se mu bo vtisnil sramotni pečat somišljenika kulturnega boja in se bo oddal inkviziciji v Učiteljski tiskarni v primerno »obdelavo«. — Tako »Slovenec«! — Kar se tče tovariša Jakoba Dimnika, vemo le toliko, da ni niti izdajatelj, niti lastnik »Dneva«, ker ni niti upravni odbornik tiskarne, zato je popolnoma zlagano, da bi ta »verskonravni voditelj mestne šole na Ledini ukazal dati sledeče rožice pod nos.« — Ampak kaj »Slovenca« briga resnica! Njegov element je laž, brez nje ne more eksistirati. Kadar ne laže, pa denuncira, še najraje pa kar oboje skupaj v eni sapi! To je njegov element, ki ga zani resnično ne moremo zavidati. Svojim somišljenikom svetujemo, naj le dobro hranijo »Slovenčeve« laži in denunciacije, ker nam bodo o pravem času in na pravem mestu še dobro služile! — Kar piše »Slovenec« o Zavezi, o kinematografiji, o tangoplesih in o inkviziciji, je tako prismuknjeno, kakor da je vsa »Slovenčeva« redakcija na glavo padla. Tako nespametno kolobarijo po papirju, kakor da so se naluckali — bognasvaraji! — Johancine krvi! Naše iskreno pomilovanje!

Jubilejska samopomoč.

Jubilejna samopomoč. Umrli je tov. Ivan Kaurler, nadžučitelj v Prtujski okolici (41. smrteln slučaj). Vdovi gospe Valentinii Kaurler se je izplačala podpóra 504 K. — Člani dobe v kratkem položnice, da plačajo za prihodnji smrteln slučaj.

Učiteljski konvikt.

Letnina: G. Ivan Bernot, c. kr. strokovni učitelj na državnih obrtni šoli v Ljubljani, 10 K; g. Ignacij Supan, učitelj v Brežicah, 10 K; g. Anton Likozar, nadžučitelj v Ljubljani, na račun 1 K; Janko Jezersček, nadžučitelj v Križah pri Trzinu, 2 K; Fran Stefančič, nadžučitelj, Konrad Fink, učitelj, Ana Fink, učiteljica, Leopoldina Garbajs, učiteljica, Slavka Zupaneč, učiteljica in Ana Somrak, učiteljica, vsi iz Velikih Lašč, vsak 2 K. Hvala!

Kranjske vesti.

—r— »Vodilška Johanca«. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je pretekli teden vršil proces, ki meče žalostno luč na naše kranjske razmere. Neko dekle, Ivana Jerovškova po imenu, je sleparija babjeverno ljudstvo, češ, da se na njej ponavlja Kristusovo trpljenje. Vsak petek jo je oblival krvavi znoj, zvijala se je od bolečin, dopovedovala ljudem, ta in ta oče, brat, mož trpi v vica! Sama sleparija, neskončno drzna in proračunjena! Iz steklenice, ki jo je imela skrito v postelji, je izpuščala nase telečo kri. Ljudje so drli k njej, meneč, da se gode čudeži. Za vodo, ki so v njej prali od teleče krvi umazano in smrdečo perilo, so se verski blazniki kar trgali. S to nesnago so si izmivali bolne dele telesa v trdni veri, da jim bo pomagano. Vsa ta predrzna sleparija se je vršila z vednostjo ljubljanskega škofa. Nevednemu, s slepoto udarjenemu ljudstvu je sleparka diktirala, za koliko maš mora plačati, koliko obhajil opraviti, koliko rožnih vencev izmoliti, da bodo duše rajnih rešene iz trpljenja vic! Sleparstva se je babura naučila od nun na Reki, izvrševala ga je v vodiškem župnišču, ljubljanski škof je vedel za to! Ali Ivana Jerovškova je sleparila dalje, dokler je ni prišla roka pravice in je obsodila na 10 mesecev zapora! Človek, ki vse to bere in čuje, ne more verjeti, da je tak kulturni škandal mogoč v današnjih dneh! Vse svetovno časopise sedaj piše o tem sleparstvu in se dela norca iz uboge kranjske dežele. Ljubljanski škof je ponižal svoje dostojanstvo in zaigral svojo avtoriteto. Kaj bi bilo, da je ob tem škandalu udeležen kak učitelj? Stante pede bi moral iz javnosti in iz službe! Ubogo učiteljsko preganjajo, ker širi kulturo med ljudstvo; drugi pa, ki dajejo sleparstvom potuho, se leskečejo v srebru in zlatu! Kdo jemlje ljudstvu vero? Tisti, ki to očitajo drugim! In to je tega škandala največji škandal!

—r— K spominu na Štipka Jelenca. Prijatelj pokojnega Štipka Jelenca nam piše: Ko je bil Štipko Jelenec še na Dvoru, mi je sam pravil, kako si je izbral družico za življenje. Ko je bil menda še na Loticah, je šel na proščenje v Podrago. Takrat je bil še fant. Sklenil pa je, da si izbere za ženo tisto dekle, ki bo prvo zapustilo ples in odšlo s starši domov. Ali je mislil to resno ali v šali, tega ne vem. Slučaj pa je hotel, da je res prva odšla z očetom domov bodoča njegova žena, ki je z njo živel ves čas v najlepši harmoniji.

—r— Ljudsko šolstvo. Bivši proviz. učitelj v Vremu Franc Škof je imenovan za suplenta na ljudski šoli v Suhorju.

—r— S c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji. S 1. januarjem t. l. sta definitivno imenovani učiteljica Stana Kumpova in Zdenka Bloudkova. V III. plač. razred sta povišana Pavla Buhova in Rudolf Pleškovič, v II. plač. razred pa Marija Rupnikova. — Na deški šoli je do 31. t. m. razpisano mesto ravnatelja. Dosedanji ravnatelj Alojzij Novak je šel v pokoj, njegov začasni namestnik je učitelj Rafael Gostiša.

—r— V učiteljska v Ljubljani. Vadniški učitelj Anton Lenarčič je imenovan za učitelja pripravljalnega razreda na istem zavodu, provizorični vadniški učitelj Josip Pavčič pa za definitivnega vadniškega učitelja.

—r— Izpraševalna komisija za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani. Naučni minister za dobo 1914—1916 imenoval v izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole s slovenskim učnim jezikom v Ljubljani nastopne člane, ki so: devorni svetnik in dež. šol. nadzornik Fran Levec (ravnatelj), učiteljski ravnatelj Anton Črnivec ter profesorja dr. Valentin Kušar in Franc Suher (ravnateljivi namestniki), člani profesorji Anton Funtek, dr. Josip Šmajdek, dr. Ivan Orel, Josip Verbič, Izidor Modic, glasbeni učitelj Anton Dekleva, telovadni učitelj Josip Gorečan in vadniški učitelj Janko Janetič, Ivan Krulec, Viktor Jaklič in Josip Pavčič. — V izpraševalno komisijo se smejo v slučaju potrebe pritegniti realčni profesor dr. Franc Sturm za francoščino, realni prof. Josip Mazi za geometriško risanje in koncertni mojster Filharmoničnega društva Ivan Gerstner za specialne izpite za klavir, violino in orgle. — Za verouk so določeni profesorji Anton Kržič, dr. Ivan Svetina in dr. Alfonz Levičnik.

Štajerske vesti.

—š— Tovariši, čujte! Od verodostojne strani smo zvedeli, da je nekaj duhovnik ovadil mirnega učitelja, da je deželni šolski svet, ker sodeluje pri Ciril-Metodovski podružnici. Ker se mu je pa dozdevalo to še premalo, je dodal še nekaj laži. Ko so ga opomnili, da to ni res, je rekel, da nič ne de, da gre samo za očrnenje dotičnega

učitelja. — Ali se še spominjate, da je trdil Korošec v Savinjski dolini, ko je vabil učiteljstvo v svojo stranko, da so klerikalci tudi narodni? Primerjajte, sklepajte pa sami!

—Štajerski deželni šolski svet je reaktiviral vpokojeno def. učiteljico Marijo Bezlajevo na njenem prejšnjem službenem mestu v Žičah.

—Iz Maribora poročajo: Dr. Ljudevit Pivko, profesor na tukajšnjem moškem učiteljskem, je napravil pred c. kr. izpraševalno komisijo v Zagrebu z dobrim uspehom izpit za telovadnega učitelja na srednjih šolah. — Dr. Pivko je odločen prijatelj učiteljstva in vrl sokolski delavec.

—Iz Celja, Dne 24. decembra 1913 je bilo na okoliški deški šoli v Celju obdarjenih nad 100 ubožnih učencev z raznimi zimskimi oblačili. — Vsem onim milosrdnežem slovenskim iz Celja in okolice, ki so omogočili to blagotvornost, izreka podpisane tem potom v imenu obdarjenec najiskrenejšo zahvalo. — Armin Gradišnik, šolski vodja.

—Poročil se je tov. Ivan Zagažen, učitelj v Dobrni pri Celju, z gđ. Pavlo Breclnikovo, trgovko pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. — Obilo sreče!

—Odbor društva »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks« razglasa: Član nadučitelj Franc Metz je dne 4. decembra 1913 umrl. Donesek po 2 K naj se za ta 118. smrtni slučaj obenem z doneskom za rezervo in upravo za leto 1914, t. j. 3 K, gotovo vplača tekem meseca januarja t. l.

—Ormoška ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda je uprizorila v pretečenem mesecu bajko Snegulčica ter to igro dvakrat ponovila. Igrali so učenci in učenke slovenske šole. Igralci so bili prav dobro naučeni in izvrstno rutinirani. Oprava je bila imenitna, kostumi dobro izrabni in, kjer vloga zahteva, sijajni, palčki preljubki. Zadnji šolski dan pred Božičem se je igrala ta igra učenecem slovenske ormoške šole in otrokom našega vrtca brezplačno. To vam je bilo veselje in užitek, doma pa pripovedovanja brez konca in kraja! Naša marljiva ženska podružnica si je pridobila s to prireditvijo nevenljivih zaslug. Tisočero hvalo ji pošiljajo hvaležni starši.

Goriške vesti.

—g—Božičnica narodne šole v Krminu, ki se je vršila v nedeljo, 21. pret. mes., je uspela jako lepo in je bil obisk velik. Na vzporedju je bilo petje in deklamacije, kar je vse navzočemu občinstvu ugajalo. Potem je bila razsvetljena božičnega drevesca in razdelitev daril. Spominjamo se pogostoma Družbe C. in M., ki jako vzorno skrbi za našo deco ob mej. — Tudi iz Gorice je bila precejšnja udeležba.

—g—Referati slovenskih članov deželne odbora so sledeči: Dr. Alojz. Franko, ki nadomestuje odbornika dr. Gregorčiča, ker je poslednji kot drž. poslanec zadržan opravljati odborn. posle: Kmetijske zadeve, cestni odbori ter občinske zadeve in javna dela vseh občin v goratem delu dežele, dalje železniška vprašanja in šolstvo v slovenskem delu dežele; Franc Dominko oziroma dr. Karel Podgoršek: Cestno-odbornske stvari, občinske zadeve in javna dela v sodnih okrajih: Goriška okolica, Ajdovščina, Sežana in Komen, ter gasilstvo, trgovina in obrt in vojaške stvari za slovenski del dežele.

—g—Iz seje pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico 18. dec. 1913. S 1. sept. 1914 se razširijo šole v Št. Ferganu v trirazrednico, na Trnovem v dvo-razrednico in v Skriljah v samostalno eno-razrednico. Za šoli v Vrtojbi in na Brjah se postavi v proračun potrebni znesek, da se bosta mogli razširiti, če se dokaže zadostno število otrok za razširjenje. Za Št. Maver se poskrbi za boljše šolsko sobo od sedanje. Odločil se je znesek 5000 K za podpore učiteljskemu osebju in 1000 K za podpore pri nezgodah, 1000 K za šolske vrte, kjer bodo odgovarjali svojemu namenu, in 200 K za eno kmetijsko nadaljevalno šolo za mladeniče od 14. do 18. leta, če se kje ustanovi. Kancelistu okr. šol. sveta se je zvišala mesečna plača na 110 kron. Z ozirom na to, da ima okrajni šolski zalog čez 1 milijon dolga in znašajo letne obresti v l. 1913 45.630 K in je pod tem postavkom v proračunu za l. 1914 znesek 93.211 K, se je pokazala nujna potreba, zvišati doklade na 160%, pustivši pri tem povišku učiteljstvo brez draginjskih doklad in v slabšem položaju nego se nahaja v drugih okrajih, kjer se plačujejo 20% draginjske doklade k stalni plači in kjer draginja ni večja nego pri nas. Ožji c. kr. okrajni šolski svet je bil sprejel na svoji seji 18. dec. predlog, naj se učiteljstvu priznajo 20% draginjske doklade, a pomnoženi je z veliko večino glasov glasoval proti temu predlogu. In učiteljstvo goriške okolice, tepeno že zaradi znanih dogodkov ostane še nadalje med zapuščenimi naj-

bolj zapuščeno. Ako bi se bili starejši izmed nas poprijeli po dovršenem učiteljskem zidarstvu, mizarstvu ali katerega drugega rokodelstva in delovali tako resno, trezno in varčno, kakor so izvrševali svoj učiteljski poklic, bi se danes gredli v svoji hiši na lastnem domu; tako pa so ostali brez doma in morajo biti vedno pripravljani na razne slabe posledice, če so ostali toliko trdnega značaja, da nočejo tej ali oni politički stranki hlapčevati. Ljudski šoli in njenemu učiteljstvu se godi kakor nezakonskemu otroku, ki pogreša ogrevajoče roditeljske ljubezni. Če tudi deželni zbor ne izboljša našega položaja, pojde pri nas z ljudskim šolstvom od slabega na slabše, ker se ne bo izplačalo, posvetiti se nadalje stanu, ki za pošteno delo ne dviga primerne plačila in delu primerne eksistence.

Tržaške vesti.

—t—Proslava jubileja slov. šolstva v Trstu se ponovi v nedeljo, dne 11. januarja 1914 v dvorani Ciril-Metodove šole pri Sv. Jakobu. Vzpored: 1. Deklamacija učenca deške šole. — 2. E. Gangl: Prolog v proslavo 25letnice Ciril-Metodovih šol pri Sv. Jakobu. Deklamira učenka dekleške šole. — 3. Mila Prunk-Adamič: »Blagovestnikoma! Spevoigra v proslavo Cirila in Metoda. Izvajajo v krasnih narodnih nošah učenci in učenke C. M. šole pri Sv. Jakobu. Med spevoigro igra orkester C. M. učiteljstva. — Živa slika. — Začetek ob 3. uri popoldne. Sedeži z vstopnino vred 80 vin. — Vstopnina 40 vin, otroci 20 vin. Ker je namen dobrodelen, se preplačila hvaležno sprejemajo.

—t—Hrvaško šolsko društvo, ki se je v Trstu ustanovilo, si je izbralo za predsednika poslanca prof. Matka Mandiča.

—t—Šola v Gropadi, za katero je bilo treba borbe četrtstoletja, dasi je nje potreba jasna in dokazana že davno, je bila odprta s 1. dnem tega meseca. Otroci iz Gropade so hodili doslej v šolo v Bazovico, oddaljeno blizu 1 uro. Kaj takega je za tako veliko, napredno, prosvitljeno občino, kakršna hoče biti tržaška v sramoto, a obenem znak, kako »kulturni« gospodarji v tej občini zapirajo občinarjem pot do šole in jim kratijo duševno hrano.

Splošni vestnik.

NA DELO ZA SVOJE GLASILO!

Vse somišljenike in somišljenice nujno pozivljamo, naj z vsemi dopustnimi sredstvi skrbe za čim največje širjenje našega lista! Agitirajte za svoje glasilo od tovariša do tovariša, od tovarišice do tovarišice! Naj ne bo zavednega učitelja in zavedne učiteljice, ki bi ne prejela in ne plačevala našega lista! To je ukaz naše stanovske zavednosti! — Na Kranjskem se učiteljstvu, ki ni odpovedalo »Učiteljskega Tov.« slabo godi. Odrekaajo mu vsako podporo. Kdor je naročnik ali naročnica našega lista, mu na deželnem odboru kratkoma pokažejo vrata. Vzlic temu imamo toliko trdnih značajev, ki zapostavljajo osebno korist skupni korist in nečejo zatajiti svojega glasila na ljubo našim skupnim neprijateljem. Boj kranjskega učiteljstva je težak, kakor ni bil še nikoli doslej in kakor ne bo nikdar več poslej. — V teh hudih časih mu priskočite na pomoč vi, tovariši in tovarišice iz ostalih slovenskih pokrajin! Ako pridejo, kdaj nad vas časi sile in gorja, bo tudi napredni kranjski učitelj vedel, kaj mu veleva njegovo srce, kaj mu narekuje njegova stanovska zavednost in dolžnost! Zlato izkušamo v ognju, v sili in potrebi spoznamo prijatelja, in več od prvega je vreden drugi! Pozivljamo izvenkranjsko učiteljstvo, naj z obilim naročanjem in z vztrajnim širjenjem našega lista da svojim kranjskim tovarišem in tovarišicam krepko moralno podporo! — Sicer pa zahteva tudi ugled našega stanu, da damo svojemu listu trdno materialno podlago in tako preprečimo zlobne nakane sovražnikov, ki hočejo naš list zatreti! — Naša dolžnost je, storiti vse, da se jim to ne posreči! Zato pa: Vsi na delo za svoje glasilo!

Mi srečneži! »Slovenec« od pretekle srede pravi, da ima »Učit. tiskarna« v Ljubljani že debelega pol milijona dolga! Kako srečni smo pač, da imamo v teh žalostnih časih toliko kredita! Koliko ga pa ima »Katoliška tiskarna«? Iz tega blagoslovljenega poslojja so že toliko zastrupljenih pušic iztrebili na nas, da je solnce zatemnelo — a uspeh? Naš kredit raste, dolga je vedno manj, dela vedno več. v »Katoliški« pa padajo nižje in nižje... Radi bi preklinjali, pa blagosiljavljajo. Le delajte še dalje reklamo za nas!

»Krščanska« morala krščanskega socialca. Dunajski listi poročajo: Te dni je dunajsko dež. sodišče za civilne stvari v nenavzočnosti toženke izreklo razsodbo

na ločitev zakona med dunajskim zasebnim uradnikom Avgustom Wagnerjem in njegovo ženo Leonido, in sicer zaradi izključne krivde njegove žene, ki je prekršila zakonsko zvestobo in ga zapustila. Ta zadeva ima naslednjo zgodovino: Avgust Wagner je bil že lani zapazil, da njegova žena prezaupno občuje z deželnim odbornikom, vladnim svetnikom prof. Sturmom s katerim je Wagnerja vezalo političko prijateljstvo. (Prof. Sturm je pred leti služboval na gimnaziji v Novem mestu in je po rodu Slovenec. Deloval je v raznih narodnih društvih. Ko je prišel na Dunaj, se je ponemčil in poklerikalil.) Nekega dne je pa Wagnerjeva žena nenadoma brez vsake sledi izginila. Po dolgem poizvedovanju je Wagner končno dognal, da je njegova žena dobila potni list za inozemstvo, in sicer na izrečno nalogo dežel. odbornika prof. Sturma. Wagner je nato prepotoval vso Evropo za svojo ženo, ki jo je končno z odlično pomočjo avstroogrškega zunanega ministrstva našel na Angliškem. Wagner je dognal, da je njegova žena ondi živela in se izdajala za bližnj sordnico prof. Sturma, ki jo je večkrat obiskoval in s katerim je hodila na razna zabavna potovanja. Vse to si je dal Wagner s sodelovanjem konzularnih uradnikov protokolično potrditi, nakar je vložil tožbo na ločitev zakona in — kakor že gori omenjeno — tudi dosegel tozadevno razsodbo. Taka je vsebina tega romana. Tudi »Slovenec« poroča o njem (št. 296. iz l. 1913) ter dostavlja svojemu poročilu besede, ki so očitno naslovljene na dr. Janeza Evangelista Kreka in ki se glase doslovno: »Politični nasprotniki krščansko-socialne stranke bodo seveda ta vse obsodbe vreden dogodek izrabili, kar ugleda dunajskih kršč. socialcev ne bo povečalo. Ta žalostni slučaj pa jasno kaže in priča, da spadajo na odlična in vodilna mesta katol. strank ne samo ljudje, ki katoliško govore, ampak katoliško žive. Drugače so stranki samo v pohujšanje in propast.« — V tem primeru govori »Slovenec« vendar enkrat resnico!

Razpisana služba. V Mošnjah na Gorenskem je razpisano nadučiteljsko mesto do 31. januarja t. l.

Učiteljske plače na Češkem. Iz Prage poročajo: Regulacija učiteljskih plač na Češkem je zdaj perfektna. Dež. upravna komisija je soglasno odobrila takozvano provizorično regulacijo učiteljskih plač, ki jo je svoj čas sklenila permanentna deželna šolska komisija.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila 10.000 komadov narodnih kolkov po 1 krono. Zeleti je, da podruž-

nice in imovitejši rodoljubi naroče nekaj komadov tega kolk. To bi bil nekak kronski dar za novo leto. Naročila sprejema družbina pisarna v Ljubljani. (Narodni dom.)

En milijon za izobrazbo delavstva. Iz Bruslja poročajo: Industrialec Solbey je daroval za izobrazbo delavcev en milijon frankov.

Novo bolgarske poštne znamke. Politiška korespondenca poroča iz Sofije, da je justično ministrstvo razpisalo dobavo 261.600.000 novih poštih znamk starega tipa.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Št. 3243.

Razpis učiteljske službe. Na dvorazredni šoli v Mošnjah se bo stalno namestila služba nadučitelja. Redno opremljene prošnje je vložiti predpisanim potom pri podpisane ces. kr. okrajnemu šolskemu svetu do 31. januarja 1914. Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnnozdravniskim spričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo. C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 19. decembra 1913.

Zahvala.

Ob smrti svojega soproga g. Ivana Kauklerja, nadučitelja, sem prejela od društva »Jubilejska samopomoč« v treh dneh podporo 504 K, za kar izrekam javno zahvalo ter društvo tovarišem in tovarišicam kar najtopleje priporočam.

Ptujska okolica, 7. januarja 1914. Valentina Kaukler.

Izjava.

Podpisani smo se prepričali, da so bile zadeve, ki smo jih opisali na zborovanju Učiteljskega društva ljutomerskega dne 4. decembra 1913, drugačne in da g. ravnatelj Robič pri njih ni bil tako udeležen, kakor smo to domnevali. Z ozirom na dana pojasnila preklicujemo svoja izvajanja in obžalujemo, da je ta zadeva prišla v časopise. (Uč. Tov. št. 41.)

V Ljutomeru, dne 30. dec. 1913. Baukart Janko I. r. Velnar Jože I. r. Fürst Janko, I. r.

Prvo sp'ošno uradniško društvo avstro-ogrške monarhije
na Duna u, I., Wiplingerstrasse št. 25.

je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življen v monarhiji in izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenje prihodnosti navezano je posebno učiteljstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru Uradniško društvo, pa tudi humanitetnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva kažejo učitelju, da mu je najboljša, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva
Avstro-ogrške Uradniškemu društvu.

Silno ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka.

Garancijsko premoženje koncem l. 1912	84 milijonov kron
Stanje zavarovanj koncem l. 1912	222 milijonov kron
Izplačanih zavarovanj do konca l. 1912	121 milijonov kron

Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva
za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, Radetzkystraše 10.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, vojne mornarice, domobrancev i. t. d.

Očala in ščipalniki natančno po zdravniških predpisih.

Toplometri, barometri, mikroskopi, daljnogledi Busch, Goetz, Zeiss i. t. d.

Fotografični aparati itd.

Moderno urejena delavnica z električnim obratom.

Ceniki brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana najboljših švicarskih ur kakor tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega orodja za dijake, inženirje, arhitekta itd.

Strogo solidna trrdka !!

Ogromno število pohvalnih pism na razpolago.

Krasni ceniki na zahtevo zastoj.

Cene solidne!

Postrežba točna!

Gramofoni od K 20.— naprej, plošče od K 1.50 naprej vedno v zalogi.